

København, 14. september 2023

ANALYSE AF STATE OF THE EUROPEAN UNION 2023

D. 13. september 2023 blev State of the European Union afholdt i Bruxelles. De årligt tilbagevendende tale afholdes af formanden for Europakommissionen, Ursula von der Leyen. I denne tale reflekterer kommissionsformanden både over det forgangne års opnåede resultater samt præsenterer Kommissionens visioner for det kommende arbejdsår. Talen fungerer som en outline for EU's arbejdsår 2023-2024, og er denne Kommission sidste inden Europa-Parlamentsvalget, hvor der som bekendt også nedsættes en ny Kommission.

Hovedtemaer

Talens første minutter bestod af et tilbageblik på Kommissionens sejr og det imponerende 90% gennemførelse af Kommissionens politiske program ved dens indsættelse i 2019. Den resterende tale havde flere centrale temaer, som vi gennemgår i understående. Notatet indeholder dertil en vurdering af hvorvidt Ursula von der Leyen genopstiller om kommissionsformand. Endeligt oplister notatet alle de initiativer, som blev præsenteret i løbet af talen.

Relationen til Kina og reindustrialiseringen af EU

Det mest centrale tema i talen var truslerne fra Kina og den nødvendige reindustrialisering af EU. Von der Leyen omtaler Kina som en trussel for europæiske virksomheder og den fælleseuropæiske konkurrenceevne. Opsummeret var budskabet, at både EU, medlemslande og virksomheder alle skal tage truslen alvorligt, at EU vil undersøge Kinas konkurrenceforvridende indtog på det europæiske elbilsmarked, og at kritisk infrastruktur, teknologi, grøn omstilling og kritiske råmaterialer er områder hvor EU skal være uafhængige og selvforsynende i fremtiden i samarbejde med betroende samarbejdspartnere. Til at styrke dette samarbejde vil Kommissionen oprette en 'Critical raw materials club'. Von Der Leyen kritiserer kinesiske handelsstrategier, hvor statslige subsidier tidligere har ødelagt store dele af den europæiske solenergisektor. EU vil derfor gennemføre en 'Anti Subsidy Investigation' mod Kinas ageren på det europæiske elbilsmarked.

Færdiggørelsen af Green Deal – fokus på cleantech

Von der Leyen konstaterede i sin tale, at denne sommer har slået varmere rekord og verden koger. Derfor skal gennemførelse og implementering af Green Deal være topprioritet for EU ikke kun igen i år, men for de kommende årtier. 2050-målene skal nås, og det sker ifølge von der Leyen bl.a. ved at få implementeret de eksisterende grønne EU-love i medlemslandene samt vedtagelsen af den nye EU vindenergi pakke, som Kommissionen fremsætter sit forslag til her i september. Derudover vil Kommissionen invitere virksomheder fra alle sektorer, som skal omstille sig, til såkaldte Clean transition dialogues hvor EU vil hjælpe med at udvikle strategier for gennemførelsen af den grønne omstilling.

Digitale rettigheder, investeringer & AI

Borgerne i EU har de bedste digitale rettigheder i verden, og sådan skal det forblive. Von der Leyen fremhæver, at EU fortsat skal gå forrest og levere et globalt framework for brugen af AI, der er baseret

på 3 grundspjler; 'Guardrails', 'Governance' & 'Guiding Innovation'. Som en del af dette abner EU op for, at nye AI-startups kan benytte EU's supercomputere til at træne deres AI og samtidig forpligte disse AI-virksomheder til at overholde principperne i EU's 'AI Act', som snart vedtages af Europa-Parlamentet og Ministerrådet. Samtidig skal der oprettes et AI-råd til Kommissionen med seneste forskning på området. Dette skal foregå tilsvarende som IPCC gør klimapolitik. EU har mere end opfyldt målet i NextGenerationEU om at investere 20% i digitale projekter. Medlemsstaterne har med disse penge investeret i at digitalisere sundhedssektoren, infrastrukturen og det juridiske system. Von der Leyen har fokus på AI, hvor hun både fastslår mulighederne ved AI, som i fremtiden vil øge produktion og hjælpe med at løse klimakrisen, men der er stadig stort fokus på de trusler, som AI også medfører.

Ukraine og EU-udvidelsen mod øst

EU støtter fortsat Ukraine humanitært og militært. EU skal producere mere militærustyr selv – også for Ukraines skyld. EU skal i 2030 udvide unionen af geopolitiske strategiske og kulturelle grunde med optagelse af ansøgerlandene Ukraine, Moldova og lande i Vestbalkan (ikke nærmere uddybet). Det er uklart om udvidelsen også omfatter Georgien. Denne udvidelse har fået navnet 'A union complete'. Det er målet at gennemføre denne udvidelse uden at ændre EU-traktaterne, men von der Leyen åbnede også for muligheden for en genforhandling af traktaterne.

Landbrug & Miljø

Biodiversiteten i Europa er essentiel, og von der Leyen lagde i talen vægt på, at vi skal beskytte den unikke diversitet i det europæiske miljø. Von der Leyen fortsætter sin tale med at rose EU's landmænd, der løfter en af de vigtigste europæiske opgaver. Von der Leyen, og resten af hendes parti, det konservative EPP, har længe forsøgt at vise, at de er Europas landbrugsvenlige parti, og i hendes tale i år sætter hun også fokus på, at der er brug for mere dialog og mindre polarisering. Derfor vil der blive afholdt en dialog med industrien om, hvordan EU, i samarbejde med landmændene, skal skabe fremtidens landbrug. Von der Leyen nævnte ikke det ventede initiativ til at stramme EU reglerne for dyrevelfærd eller gennemførelse af Kommissionens 'Farm-to-fork' fødevarerinitiativ. Det er derfor uklart om disse initiativer vil blive præsenteret som en del af Kommissionens arbejdsprogram eller om initiativerne er kasseret.

Mangel på arbejdskraft & SMV-indsats

Von der Leyen sætter fokus på manglen på arbejdskraft, hvor hun nævner mangel på sygeplejersker, læger og IT-specialister som eksempler. 74% af alle SMV'er har problemer med mangel på arbejdskraft, og 8 millioner unge europæere er både udenfor uddannelse og arbejde. NextGenerationEU har fået mange i job, men EU er ikke i mål, og som en del af løsningen vil EU næste år gennemføre et 'Social Partner Summit' for, sammen med industrien og fagforeningerne, at løse manglen på arbejdskraft. Samtidig præsenterer Von der Leyen et mål for at afbureaukratisere dele af EU til fordel for SMV'er, hvor 25% af alle indrapporteringskrav skal fjernes. Endeligt skal der udpeges en SMV-ambassadør, som skal rapportere direkte til von der Leyen.

Genopstiller von der Leyen?

Von der Leyen nævnte ikke i sin tale om hun kandiderede til genvalg som kommissionsformand, hvilket har skabt røre på X (f.hv. Twitter) og i de politiske analyser af talen. Vores vurdering er dog, at von der Leyen genopstiller, hvilket meget i talen også pegede i retning af: En stor del af talen gik på oprensning af denne kommissions mange succeser, og hvordan denne kommission allerede har leveret på 90% af sit indtrædelsesarbejdsprogram fra 2019, hvilket er historisk.

GRACE bemærker, at von der Leyen rettede en direkte tak til de europæiske landmænd og disses familier, og erklærede sig deres forkæmper. Dette er interessant da den konservative gruppe (EPP) i de seneste år netop har markeret sig som landbrugspartiet i EU - senest med deres forsøg på at ligge naturforordningen i graven i forsommeren i landbrugets navn, hvilket von der Leyen rettede kritik af sit parti for. Stemningen mellem von der Leyen og EPP-leder Manfred Weber er ikke god, hvilket hæmmer hendes mulighed for et let og uproblematisk genvalg. EPP har løbende kritiseret von der Leyen for at være for midtersøgende, og ikke repræsentere partiets politik. Vi bemærkede dertil at von der Leyen ikke nævnte Kommissionens Farm to Fork plan eller det ventede forslag på dyrevelfærdsforordningen. Dette kan være smidt i Kommissions skraldespand i håb om at genvinde opbakning fra EPP. Endeligt blev der ikke fremlagt et eneste initiativ på skatte- eller sundhedsområdet, hvilket også kan være efter aftale med EPP.

Liste over alle initiativer præsenteret i talen

- EU vil undersøge status på ligeløn og kvindevold i medlemslandene
- En EU-vindenergi lovpakke vil blive præsenteret i september 2023 med formålet at styrke sektoren, som er en grøn europæisk succeshistorie.
- Nedsættelse af undersøgelseskommission mod kunstigt lavt prissatte kinesiske elbiler, som ødelægger det europæiske elbilsmarked
- Ny strategi for EUs samarbejde med Kina: 'De-risk not de-couple' er arbejdstitlen på denne.
- Strategi for fremtidens europæiske langbrug mod fokus på fremtidssikring af fødevarerforsyningsikkerhed i EU og produktion af sund mad
- Investering i et skills-program, som skal løfte de 8 millioner arbejdsløse og uddannelsesløse unionsborgere til beskæftigelse
- Afholdelse af et EU Social Partners Summit, som inviterer til dialog mellem fagforeninger, arbejdsgiverne og EU.
- Udpegelse af en EU SMV-ambassadør, som skal rapportere direkte til von der Leyen omkring udfordringer og bureaukratiske byrder for europæiske SMV'er
- EU SMV hjælpepakke. Målet for denne er et reducere indrapporteringskravene for SMV'er med 25% både på EU og nationalt niveau.
- Styrkelse af samarbejdet med samarbejdspartnere omkring kritisk infrastruktur og oprettelse af en 'Critical Raw Materials Club', hvor EU sammen med samarbejdspartnerne skal samarbejde omkring forsyningsikkerhed for kritiske råmaterialer til kritisk infrastruktur og teknologi.
- Mario Draghi har fået mandat til på vegne af Kommissionen at udarbejde en rapport om EUs fremtidige konkurrenceevne.
- Opfordring til parlament og råd om at færdiggøre AI-forordningen hurtigst muligt, og sikre at unionsborgerne fortsat har de bedste digitale rettigheder i verden, takket være særligt Digital Services Act og Digital Markets Act.
- EU vil tage initiativ til oprettelsen af globalt regelsæt for AI
- Der skal oprettes et rådgivende råd til Kommissionen bestående af forskere og forretningspersoner indenfor AI
- Oprettelse af en 10mia eur fond til investeringer i nye teknologier såsom AI og kvante-computering. Fonden får navnet Strategic Technologies for Europe Platform (STEP)
- Ny strategi for at styrke det EU-afrikanske samarbejde. Fokus vil her være anti-terror, samhandel, katastrofehjælp. Fokus vil være samarbejde med de demokratiske nationer og ikke lande underlagt militære diktaturer. EU skal være et demokratisk alternativ fremfor usikkert afrikansk samarbejde med Rusland og Kina.

- Ny forordning om migration. Forordningen vil tage på sigte at styrke Frontex, men også at fordele migranter bedre og sikre mere værdighed.
- Bulgarien og Rumænien skal hurtigst muligt lukkes ind i Schengen-zonen
- EU vil afholde en international konference mod menneskesmugling, hvor fokus særligt vil være menneskesmugling over Middelhavet.
- EU vil fortsætte humanitær og militær støtte til Ukraine
- EU-udvidelse i 2030. Ansøgerlandene skal hjælpes med hurtigt at efterlave EUs krav, herunder vil Rule of Law rapporter fra alle nuværende medlemslande blive gjort tilgængelige for ansøgerlandene. Ud over Ukraine nævnes Moldova og Vestbalkan som lande/områder, der af geopolitiske og kulturelle grunde bør indlemmes i unionen. EU-udvidelsen i 2030 har fået titlen 'A union complete'. Det står uafklaret om Georgien, som også er ansøgerland, er med i 2030-udvidelsen. Målet for udvidelsen er, at den skal ske uden traktatændringer, men efter behov kan traktaterne ændres for at sikre udvidelsen.
- EU militærsektor strategi. Formålet hermed er at EU skal producere mere militærudstyr selv.
- EUs Global gateway strategi fortsætter. Dette er EUs modsvar til Kinas Belt&Road. I denne sammenhæng udtrykte von der Leyen opbakning til projektet om at styrke EU-Indien samarbejdet, herunder at bygge en EU-Indien ledning til grøn energi.